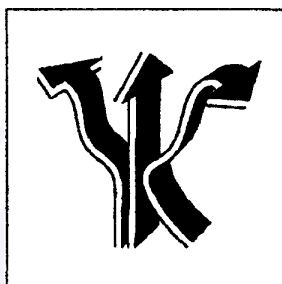

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
«ІНТЕЛЕКТУАЛОЗНАВСТВО»
(для бакалаврів)

Київ 2016

Підготовлено старшим викладачем кафедри цивільно – правових дисциплін
Скидановим К.В.

Затверджено на засіданні кафедри цивільно – правових дисциплін
(Протокол № 9 від 27 квітня 2016 р.)

Схвалено на засіданні Вченої ради Інституту права (протокол № 4/1 від
29.04.2016 р.)

Скиданов К.В. Навчальна програма дисципліни
«Інтелектуалознавство». – К.: МАУП, 2016. – 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Інтелектуалознавство», теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вивчення дисципліни «Інтелектуалознавство» – формування системи знань з інтелектуальної власності, системи її правового забезпечення та регулювання.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен *знати:*

- поняття інтелектуалознавства, основні джерела міжнародного та національного регулювання правовідносин у сфері інтелектуалознавства;
- структуру національної системи охорони інтелектуальної власності;
- основні властивості інтелектуальної власності як товару та нематеріального активу;
- основні підходи до оцінки та методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- порядок оформлення та подання заявки на об'єкти права інтелектуальної власності.

вміти:

- виявляти та ідентифікувати об'єкти інтелектуалознавства в залежності від існуючої системи класифікації;
- пропонувати і здійснювати ефективні способи охорони інтелектуальної власності;
- визначати послідовність, нормативно-правове та документальне забезпечення набуття прав;
- застосовувати підходи, ефективні методи, алгоритм оцінки об'єктів права інтелектуальної власності та механізм їх введення у господарський обіг.

Навчальна програма дисципліни «Інтелектуалознавство» тісно пов'язана з наступними курсами, що формують майбутніх фахівців з права: «Право інтелектуальної власності», «Актуальні проблеми права інтелектуальної власності», «Міжнародне право інтелектуальної власності», «Цивільне право», «Господарське право» та рядом інших.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
«ІНТЕЛЕКТУАЛОЗНАВСТВО»

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади з основ інтелектуалознавства 1 Загальні положення про інтелектуалознавство 2 Зміст правовідносин у сфері інтелектуалознавства 3 Природа інтелектуалознавства 4 Джерела інтелектуалознавства
	Змістовий модуль II. Правові основи регулювання інтелектуалознавства 5 Основи авторського права інтелектуальної власності 6 Основи правового регулювання правовідносин в межах інституту суміжних прав 7 Основи права промислової власності 8 Правові засоби індивідуалізації 9 Нетрадиційні об'єкти інтелектуалознавства 10 Прядок розпорядження майновими правами інтелектуальної власності
Разом годин:	90

ЗМІСТ
дисципліни
«Інтелектуалознавство»

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади інтелектуалознавства

Тема 1. Загальні положення про інтелектуалознавство

Передумови виникнення інтелектуалознавства. Інтелектуальна творчість. Характеристика поняття права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Система інтелектуалознавства.

Література [1- 8, 10, 20]

Тема 2. Зміст правовідносин у сфері інтелектуалознавства.

Характеристика поняття правовідносин у сфері інтелектуалознавства. Суб'єктний склад правовідносин у сфері інтелектуалознавства. Поняття майнових і немайнових прав у сфері інтелектуальної власності. Характерні риси інтелектуалознавства. Об'єкти інтелектуалознавства.

Література [1- 8, 10, 20]

Тема 3. Природа інтелектуалознавства.

Теорія права власності. Пропріетарний підхід. Теорія особистих прав. Теорія інтелектуальних прав. Теорія “виключних прав”/

Література [1, 3, 5- 10,11,13]

Тема 4. Джерела права інтелектуалознавства

Поняття джерел інтелектуалознавства. Система національного законодавства в Україні у сфері інтелектуалознавства. Нормативно-правове регулювання інтелектуальної власності. Міжнародне правове регулювання відносин у сфері інтелектуалознавства.

Література [1, 3, 5- 10,11,13]

Змістовий модуль II. Правові основи регулювання інтелектуалознавства

Тема 5. Основи авторського права інтелектуальної власності

Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторським правом. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Об'єкти авторського права. Суб'єкти авторських відносин. Поняття і види співавторства. Строк дії авторського права. Особисті немайнові права авторів. Майнові права автора та іншої особи, що має авторське право. Випадки, коли допускається вільне використання творів без згоди автора. Право на авторську винагороду.

Література [1, 3, 5- 10, 11, 13]

Тема 6. Основи правового регулювання правовідносин в межах інституту суміжних прав.

Поняття суміжних прав. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі. Строки чинності суміжних прав.

Література [1, 3, 5- 10]

Тема 7. Основи права промислової власності.

Поняття промислової власності. Об'єкти промислової власності. Поняття і ознаки винаходу як об'єкту промислової власності. Поняття і ознаки корисної моделі як об'єкту промислової власності. Промисловий зразок як об'єкт промислової власності.

Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.

Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. Суб'єктивні права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.

Патент як документ, що засвідчує право на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Обов'язки, що накладаються патентом. Патентування винаходу, корисної моделі і промислового зразка в іноземних державах. Оспорювання чинності патенту.

Правова охорона сортів рослин. Право на селекційні досягнення у галузі тваринництва.

Право на раціоналізаторську пропозицію. Поняття і ознаки раціоналізаторської пропозиції. Складання, подання та розгляд заяви на раціоналізаторську пропозицію.

Право на науково-технічну інформацію. Значення, види науково-технічної інформації. Зміст права на науково-технічну інформацію. Право на конфіденційну (нерозкрити) інформацію.

Література [1- 8, 10, 20]

Тема 8. Засоби індивідуалізації.

Види правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Право на фірмове найменування (фірму). Право на знаки для товарів і послуг. Значення знаків для товарів і послуг. Поняття та види знаків для товарів і послуг. Основні функції знаків для товарів і послуг. Суб'єкти права на знаки для товарів і послуг. Оформлення права на знаки для товарів і послуг. Експертиза заявки. Права і обов'язки, що впливають із свідництва на знак. Використання знака для товарів і послуг.

Право на зазначення походження товару. Правова охорона зазначень походження товару. Підстави для відмови в наданні правової охорони кваліфікованому зазначенню походження товару. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та права на його використання. Права та обов'язки, що впливають із реєстрації кваліфікованого зазначення надходження товару та права на його використання.

Література [1, 3, 5- 10,20]

Тема 9. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Правова охорона сортів рослин. Право на селекційні досягнення у галузі тваринництва.

Право на раціоналізаторську пропозицію. Поняття і ознаки раціоналізаторської пропозиції. Складання, подання та розгляд заяви на раціоналізаторську пропозицію.

Право на науково-технічну інформацію. Значення, види науково-

технічної інформації. Зміст права на науково-технічну інформацію. Право на конфіденційну (нерозкрити) інформацію.

Література [1, 3, 5- 10,11]

Тема 10. Порядок розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Види договорів на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності.

Поняття і ознаки авторського договору. Види авторських договорів.

Поняття і ознаки ліцензійного договору. Види ліцензійних договорів.

Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності. Договори на роботи і послуги по забезпеченню науково-технічною інформацією.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольну роботу студент виконує індивідуально в письмовій формі у відповідності з цими вказівками та запропонованими варіантами завдань. Варіант завдання студент обирає за першою літерою своєї прізвища.

Перша літера прізвища студента	Номер варіанту
А- В	1
Г- Є	2
Ж- К	3
Л- Н	4
О – Р	5
С- У	6
Ф – Ч	7
Щ – Я	8

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Роль інтелектуалознавства в соціально-економічному розвитку України.
3. Виникнення, становлення і розвиток поняття інтелектуальної власності.
4. Поняття інтелектуалознавства в об'єктивному і суб'єктивному значенні.
5. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
6. Види об'єктів інтелектуалознавства.
7. Співвідношення права власності і права інтелектуальної власності.
8. Законодавство України про інтелектуальної власності.
9. Державне управління інтелектуальною діяльністю в Україні.
10. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні.
11. Об'єкти авторського права.
12. Суб'єкти авторських відносин.
13. Поняття і види співавторства.
14. Строк дії авторського права.
15. Особисті немайнові права авторів.
16. Майнові права автора та іншої особи, що має авторське право.
17. Вільне використання творів без згоди автора.
18. Поняття суміжних прав.
19. Об'єкти суміжних прав.
20. Суб'єкти суміжних прав.
21. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі.
22. Строки чинності суміжних прав.
23. Поняття промислової власності.
24. Об'єкти промислової власності.

25. Поняття і ознаки винаходу як об'єкту промислової власності.
26. Поняття і ознаки корисної моделі як об'єкту промислової власності.
27. Промисловий зразок як об'єкт промислової власності.
28. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
29. Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
30. Порядок розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття інтелектуалознавства.
2. Роль інтелектуалознавства в соціально-економічному розвитку України.
3. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуалознавства .
4. Поняття інтелектуалознавства в об'єктивному і суб'єктивному значенні.
5. Суб'єкти інтелектуалознавства.
6. Види об'єктів права інтелектуальної власності.
7. Співвідношення права власності і права інтелектуальної власності.
8. Законодавство України про інтелектуальної власності.
9. Державне управління інтелектуальною діяльністю в Україні.
10. Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторським правом.
11. Авторське право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні.
12. Об'єкти авторського права.
13. Суб'єкти авторських відносин.
14. Поняття і види співавторства.
15. Строк дії авторського права.
16. Особисті немайнові права авторів.

17. Майнові права автора та іншої особи, що має авторське право.
18. Вільне використання творів без згоди автора.
19. Поняття суміжних прав.
20. Об'єкти суміжних прав.
21. Суб'єкти суміжних прав.
22. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі.
23. Строки чинності суміжних прав.
24. Поняття промислової власності.
25. Об'єкти промислової власності.
26. Поняття і ознаки винаходу як об'єкту промислової власності.
27. Поняття і ознаки корисної моделі як об'єкту промислової власності.
28. Промисловий зразок як об'єкт промислової власності.
29. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
30. Оформлення прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
31. Суб'єктивні права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
32. Патент як документ, що засвідчує право на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
33. Правова охорона сортів рослин.
34. Право на селекційні досягнення у галузі тваринництва.
35. Право на раціоналізаторську пропозицію.
36. Поняття і ознаки раціоналізаторської пропозиції.
37. Складання, подання та розгляд заяви на раціоналізаторську пропозицію.
38. Право на науково-технічну інформацію.
39. Зміст права на науково-технічну інформацію.
40. Право на конфіденційну (нерозкрити) інформацію.
41. Види правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
42. Право на фірмове найменування (фірму).
43. Право на знаки для товарів і послуг. Значення знаків для товарів і послуг.

44. Поняття та види знаків для товарів і послуг. Основні функції знаків для товарів і послуг.
45. Суб'єкти права на знаки для товарів і послуг.
46. Оформлення права на знаки для товарів і послуг. Експертиза заявки. Права і обов'язки, що впливають із свідоцтва на знак. Використання знака для товарів і послуг.
47. Право на зазначення походження товару.
48. Правова охорона зазначень походження товару.
49. Види договорів на створення і використання об'єктів інтелектуальної власності.
50. Поняття і ознаки авторського договору. Види авторських договорів.
51. Поняття і ознаки ліцензійного договору. Види ліцензійних договорів.
52. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності.
53. Видача патенту на сорт рослин. Визнання патенту на сорт рослин недійсним. Припинення дії патенту на сорт рослин.
54. "Ноу-хау" як об'єкт правової охорони.
55. Права авторів раціоналізаторських пропозицій.
56. Проблема регулювання нових об'єктів права інтелектуальної власності в праві України
57. Види порушень авторського права і суміжних прав.
58. Відповідальність, що передбачена законодавством за вчинення порушення авторських і суміжних прав.
59. Види порушень права промислової власності.
60. Захист прав патентовласника.
61. Відповідальність, що передбачена законодавством у разі порушення права промислової власності.
62. Захист прав на фірмове найменування.
63. Захист прав на знаки для товарів і послуг.
64. Захист прав на використання зазначення походження товару.
65. Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності.

66. Роль Всесвітньої організації інтелектуальної власності в охороні інтелектуальної власності.

67. Міжнародна охорона промислової власності.

68. Міжнародна охорона літературної і художньої власності.

69. Спори щодо контрафактів, що підлягають розгляду у судовому порядку.

70. Судовий порядок розгляду спорів про порушення прав інтелектуальної власності

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141) зі змінами і доповненнями станом на 15.03.2016 р.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18. - Ст. 144.
3. Господарсько-процесуальний кодекс від 6 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 6. - Ст. 56.
4. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 01.12.1998р // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 3.
5. Закон України "Про охорону прав на сорти рослин" від 17.01.2002р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 8.
6. Закон України від 01.06.2000р. "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 12.
7. Закон України від 02.10.92р. "Про інформацію" // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48.
8. Закон України від 07.10.97р. "Про професійних творчих працівників та творчі спілки" // Голос України. – 1997. – 6 листопада.
9. Закон України від 11.07.2001р. "Про авторське право і суміжні права" // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 11.
10. Закон України від 15.12.93р. "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7.
11. Закон України від 15.12.93р. "Про охорону прав на промислові зразки" // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7.
12. Закон України від 21.09.99р. "Про державну таємницю" // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 2.
13. Закон України від 21.12.2000р. "Про охорону прав на зазначення походження товарів" // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 6.

14. Методичні рекомендації про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію. Наказ Держпатенту України від 27.08.95р. № 131 // Інновація. – 1995. – № 14-15.
15. Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг та порядок видачі свідоцтв. Наказ Держпатенту України від 05 грудня 1995р. № 180 // Інновація. – 1996. – № 1-3.
16. Положення про порядок оформлення та використання прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки, що становлять державну таємницю. Постанова Верховної Ради України від 19.01.95р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 3.
17. Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних, повітряних). Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.94 № 545 // Збірник постанов Уряду України. – 1994. – № 11.
18. Положення про свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію. Наказ Держпатенту України від 22.08.95р. № 129 // Інновація. – 1995. – 14-15.
19. Правила складання та подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг. Наказ Держпатенту України від 28.02.95р. // Інновація. – 1996. – № 1-3.
20. Про державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.95р. № 532. // Збірник постанов Уряду України. – 1995. – № 10.
21. Про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 листопада 1994р. // Збірник постанов Уряду країни. – 1995. – № 2.
22. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №№ 40-44. - Ст. 356.
23. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: У 2-х книгах / За ред. А. С. Довгерта. - Книга 1: Нормативні акти і документи. Європейська інтеграція України / Уклад. Р. В. Дроб'язко. - К.: Ін Юре,

2001. -520 с; Книга 2: Виступи, статті європейських спеціалістів / Уклад. В. С. Д-роб'язко - К.: Ін Юре, 2001. - 460 с.
24. Азбука авторского права / Под ред. Е. В. Тарасовой. - М., 1982.
25. Азимов Ч. Н. Договорные отношения в области научно-технического прогресса. - Харьков, 1981.
26. Андрощук Г. А., Работягова Л. И. Патентное право: правовая охрана изобретений: Учебн. пособие. - К.: МАУП, 1999. - 212 с.
27. Антимонов Б. С, Флейшниц Е. А. Авторское право. - М, 1957.
28. Бабиця І. А. Авторське, винахідницьке право, право на відкриття і міжнародний захист авторських прав. - К., 1997. - 107 с.
29. Белов В. В., Витапись Г. В., Денисов Г. М. Интеллектуальная собственность. Законодательство и практика его применения: Учеб. пособие. -М.: Юрист, 2002. - 288 с.
30. Введение в интеллектуальную собственность // ВОИС, 1998. - 652 с.
31. «Интеллектуалознавство». за ред. Курко М.Н. Міжрегіональна академія управління персоналом.
32. Zobov'язальne право. Теорія і практика / За ред. О. В. Дзери. - К., 1998.
33. Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. - Харків, 2002. - 362 с.
34. Право інтелектуальної власності: Академ, курс: Підручник для студентів вищих навч. закладів / За ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. -2-ге вид., переробл. та допов. - К.: Концерн „Видавничий Дім „Ін Юре“, 2002. 672 с.
35. Промисловий зразок [Текст] / Л. І. Ніколаєнко [и др.] ; ред. В. Л. Петров ; Державне патентне відомство України. - К. : Вид. Дім "Ін Юре", 2009. - 124 с.
36. Селиванов М. В. Защита права на компьютерную программу: теория и практика. – Учебно практ. пособ. - Харьков: Эспада, 2004. - 176 с.

37. Цира А. Франчайзинг и франчайзинговый договор. - К., 2002. - 240 с.
38. Черкес М. Е. Правовое регулирование деятельности в Интернете: Монография. Часть 1. - Одесса: Латстар, 2002. - 88 с.
39. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: Монографія. - Харків: Видавництво Нац. ун-ту внутр. Справ, 2002.- 368 с.
40. Шестимиров А. А., Минав А. А. Промышленные образцы. - М., 1996.-397 с.
41. Стефан М. И. Ответственность за нарушение авторских и смежных прав // Предпринимательство, хозяйство и право. - 1996. - № 9. - С. 32-35.
42. Штумпф. Лицензионный договор. - М.: Прогресс, 2008.

Додаткова

43. Декларация про державний суверенітет України. Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 серпня 1990 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1990. - № 31. - Ст. 429.
Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971р.// Відомості Верховної Ради Української РСР, - 1971. - Додаток до № 50. - Ст. 375.
44. Загальна Декларация прав людини від 10 грудня 1948 р.
45. Стокгольмська конференція з інтелектуальної власності 1967 року, що заснувала Всесвітню організацію інтелектуальної власності.
46. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений от 9 сентября 1886 г.: Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты / Под общ. ред. А. Д. Святоцкого, В. П. Петров. - Т. 2. - К.: Ин Юре, 1999.
47. Всемирная конвенция об авторском праве (пересмотренная в Париже 24 июля 1971 года)//Международные нормативные акты ЮНЕСКО. - М.: Логос, 1993.-С. 435-450.

48. Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів та послуг для реєстрації знаків 1957 року.

49. Мадридское соглашение о международной регистрации знаков от апреля 1891 г.: Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты / Под общ. ред. А. Д. Святоцкого, В. П. Петрова. - Т. 2. - К.: Ин Юре, 1999.

50. Парижская конвенция по охране промышленной собственности от 20 марта 1883 года, пересмотренная в Брюсселе 14 декабря 1900 г., в Вашингтоне 2 июня 1911 г., в Гааге 6 ноября 1925 г., в Лондоне 2 июня 1934 г., в Лиссабоне 31 октября 1958 г. и в Стокгольме 14 июля 1967 г.: Интеллектуальная собственность: нормативно-правовые акты / Под общ. ред. А. Д. Святоцкого, В. П. Петрова. - Т. 2. - К.: Ин Юре, 1999.

51. Закон України "Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акту від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року)" // відомості Верховної Ради України. - 1995.-№21.-С. 155.

52. Закон України "Про ратифікацію Угоди про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав" // Відомості Верховної Ради України. - 1995. -№ 5. - С. 32.

53. Інтеллектуальна власність в Україні: правові основи і практика. – Наук.-практ. видання: 44-х томах / Під загальною редакцією О.Д. Святоцького. К., "Ин. Юре", 2009. – с. 480.

54. Матвійчук В.К. Інтеллектуальна власність як джерело інноваційного розвитку національного господарства / Матвійчук В. К., Чугаєнко Ю. О., Савенков О. І.; Нац. акад. упр. — Київ : Нац. акад. упр., 2013. — 463 с.

55. Промислова власність в Україні: проблеми правової охорони: 36. наук, статей / Під ред. Шемшученка Ю.С., Бошицького Ю.Л. - К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького ПАН України, 2011. - 548 с.

56. Ромашок О.І. Інтеллектуальна власність : навч. посіб. для студ. екон. спец. / О. І. Романюк; М-во освіти і науки, молоді та спорту України,

Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. прав, і загальнонаук. дисциплін. — Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. — 268 с.

57.Хрідочкін А.В. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / Хрідочкін А. В., Хрідочкіна А. А., Леонова О. В.; Дніпропетр. гуманіт. ун-т.— Вид. 2-ге, допов. і випр. — Дніпропетровськ : ДГУ, 2014. — 379 с.

58.Шершеневич Г.Ф. Авторское право на литературные произведения. - Казань, 2011.-313 с.

59.Шишка Р.Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько правовий аспект: Монографія. - Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2011. - 368 с.

60.Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Ястремська О. О.; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харк. нац. екон. ун-т. — Х. : ХНЕУ, 2013. — 123 с.

61.Право інтелектуальної власності:підруч./[За заг. ред. О. І. Харитонової].– К.:Юрінком Інтер, 2016.– 540 с.

62.Право інтелектуальної власності:навч. посіб./[Еннан Р. Є., Менсо С. В., Романадзе Л. Д. та ін.].– К.:Алерта, 2016.– 492